

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСІЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ» (ПУЕТ)
Кафедра товарознавства, біотехнології,
експертизи та митної справи**

О. О. Горячова, Ю. Г. Бургу

ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА

ПРОГРАМА ТА МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
з організації та проходження виробничої практики
здобувачами вищої освіти спеціальності 076
Підприємництво, торгівля та біржова діяльність освітня
програма «Товарознавство та торговельне підприємництво»
ступеня молодшого бакалавра

**Полтава
ПУЕТ
2021**

- Автори:** **О. О. Горячова**, к. т. н., доцентка кафедри товарознавства, біотехнології, експертизи та митної справи Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»;
Ю. Г. Бургу, к. с.-г. н., доцент кафедри товарознавства, біотехнології, експертизи та митної справи Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі».
- Рецензенти:** **О. В. Калашник**, к. т. н., доцент кафедри підприємництва і права Полтавського державного аграрного університету;
Ю. Г. Офіленко, начальник відділу закупок та збуту НВТОВ «Промелектроніка».

Рекомендовано до видання, розміщення в електронній бібліотеці та використання в освітньому процесі вченою радою ПУЕТ, протокол № 1 від 24 лютого 2021 р.

Горячова О. О.

Виробнича практика : програма та методичні рекомендації з організації та проходження виробничої практики здобувачами вищої освіти спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність освітня програма «Товарознавство та торговельне підприємництво» ступеня молодшого бакалавра / О. О. Горячова, Ю. Г. Бургу. – Полтава : ПУЕТ, 2021. – 12 с. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM).

Відповідальні за зміст навчально-методичного видання автори, рецензенти та завідувачка кафедри товарознавства, біотехнології, експертизи та митної справи **Г. О. Бірта**

Повне чи часткове відтворення, тиражування, передрук і розповсюдження цього видання без дозволу Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» **ЗАБОРОНЕНО**

ЗМІСТ

Вступ	3
Загальні положення	5
Тематичний план виробничої практики	6
Методичні рекомендації щодо виконання виробничої практики	7
Форми та методи контролю	9
Порядок підведення підсумків виробничої практики	9
Список рекомендованих інформаційних джерел	10
Додатки.....	11

ВСТУП

Виробнича практика проводиться для студентів першого та другого курсу спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність освітньої програми «Товарознавство та торговельне підприємництво» початкового рівня вищої освіти протягом дев'яти тижнів після 2 семестру та чотирьох тижнів після 4 семестру кафедрою товарознавства, біотехнології, експертизи та митної справи.

Метою виробничої практики є закріплення теоретичних знань, отриманих із питань формування асортименту, споживчих властивостей та якості основних груп товарів у процесі їх виготовлення, набуття практичних навиків та вмій щодо розпізнавання вихідної сировини, технологічних особливостей виробництва товарів, що впливають на споживчі властивості: виявлення та оцінювання дефектів, визначення татунку, контролю якості готової продукції; визначення факторів, що впливають на збереженість якості продукції, аналізу структури асортименту товарів, які виготовляються конкретним підприємством.

Поставлена мета практики реалізується самостійним вивченням виробництва і виконанням кожним студентом в умовах підприємства відповідних виробничих завдань.

Студенти, які навчаються на договірних умовах, можуть проходити виробничу практику на підприємствах-спонсорах за умов забезпечення належного рівня проведення зазначеної практики.

Завдання практики:

- детальне ознайомлення з організаційною структурою підприємства, з його основними функціями та завданнями діяльності;*
- з'ясування впливу основних технологічних операцій виробництва на формування якості напівфабрикатів та готової продукції;*
- виявлення причин виникнення дефектів під час переробки сировини на напівфабрикати та напівфабрикатів у готові матеріали (продукцію, вироби);*
- вивчення асортименту сировини та продукції, що виробляються конкретним підприємством;*
- ознайомлення з порядком контролю і методами оцінки якості технологічних процесів і готової продукції;*
- оцінювання основних факторів, які впливають на формування якості та конкурентоспроможності продукції, що виробляється підприємством для внутрішнього та зовнішнього ринків;*

- вивчення порядку встановлення цін на готову продукцію, а також відповідності ціни та якості товарів;
- вивчення схеми виробництва продукції, організації зберігання готової продукції та її реалізації;
- оцінювання нормативної документації щодо ідентифікації та планування процесів виробництва, які впливають на якість готових виробів;
- ознайомлення з організацією управління якістю продукції.

Під час проходження виробничої практики студент повинен усвідомити мету й завдання виробничої практики, зібрати, систематизувати та опрацювати матеріали, необхідні для написання звіту.

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Проходження виробничої практики передбачає закріплення, поглиблення та узагальнення теоретичних знань із професійної діяльності.

Функції, типові завдання та питання, з якими повинні ознайомитись студенти освітньої програми «Товарознавство та торговельне підприємництво», наведено в табл. 1.

Таблиця 1 – Виробничі функції, типові завдання та питання, якими повинні оволодіти студенти 2 курсу спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Функція	Завдання	Уміння
Ознайомлювальна	Ознайомлення з загальною характеристикою підприємства	Характеристика зони діяльності, організаційної структури підприємства, функцій і завдань, основних показників виробничої діяльності, характеристика основних постачальників
	Вивчення і аналіз технологічного процесу виробництва	Характеристика виробничого обладнання, основної та допоміжної сировини, технології виробництва, аналіз порядку пакування і маркування готової продукції, особливостей зберігання на підприємстві готової продукції

Функція	Завдання	Уміння
Ознайомлювальна	Аналіз асортименту готової продукції	Ознайомлення із принципами планування та формування асортименту, аналіз показників асортименту товарів, ознайомлення з напрямками розвитку асортименту, заходами для його вдосконалення
	Укладання договору на постачання товарів	Вивчення змісту, порядку розробки та уточнення договорів на постачання товарів
	Організація контролю якості	Аналіз нормативно-технічної документації на сировину й готову продукцію, вивчення організації і методів контролю якості, участь у відборі зразків і контролі якості, порядку проведення сертифікації та управління якістю на підприємстві

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

Виробнича практика студентів 1 курсу спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність проходить у кінці 2 семестру (табл. 2).

Таблиця 2 – Тематичний план виробничої практики

Назва теми практичного заняття	Кількість годин
Інструктаж з охорони праці та техніки безпеки	20
Розпорядок роботи, розподіл по робочих місцях	5
Ознайомлення із загальною характеристикою підприємства	55
Вивчення та аналіз технологічного процесу виробництва	55
Аналіз асортименту готової продукції	55
Організація збуту продукції	55
Вивчення змісту, порядку розробки та уточнення договорів на постачання товарів	55

Виробнича практика студентів 2 курсу спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність проходить у кінці 4 семестру (табл. 3).

Таблиця 3 – Тематичний план виробничої практики

Назва теми практичного заняття	Кількість годин
Інструктаж з охорони праці та техніки безпеки	5
Розпорядок роботи, розподіл по робочих місцях	5
Ознайомлення із загальною характеристикою підприємства	10
Вивчення та аналіз технологічного процесу виробництва	20
Аналіз асортименту готової продукції	20
Організація збуту продукції	20
Вивчення змісту, порядку розробки та уточнення договорів на постачання товарів	20
Організація контролю якості	20

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИКОНАННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

Зміст практики

Виконання програми здійснюється згідно із завданнями, що розподіляються за розділами й темами практики. Під час проходження виробничої практики студенти повинні виконувати поставлені програмою завдання.

Тема 1. Інструктаж з охорони праці та техніки безпеки

Завдання 1. Оволодіти правилами та нормами з охорони праці, пожежної безпеки.

Тема 2. Розпорядок роботи розподіл по робочих місцях

Завдання 1. Ознайомитися із правилами внутрішнього трудового розпорядку.

Завдання 2. Ознайомитися з організаційною структурою підприємства та його підрозділів.

Тема 3. Ознайомлення з загальною характеристикою підприємства

Завдання 1. Охарактеризувати зони діяльності.

Завдання 2. Ознайомитися зі структурою підприємства, формою власності, функціями й завданнями, основними показниками виробничої діяльності.

Завдання 3. Охарактеризувати основних постачальників.

Тема 4. Вивчення і аналіз технологічного процесу виробництва

Завдання 1. Ознайомитися з виробничим обладнанням.

Завдання 2. Ознайомитися з основною та допоміжною сировиною.

Завдання 3. Ознайомитися з порядком пакування і маркування готової продукції, особливостями зберігання продукції.

Завдання 4. Ознайомитися з можливими дефектами продукції підприємства та способами їх усунення.

Тема 5. Аналіз асортименту готової продукції

Завдання 1. Ознайомитися із принципами планування та формування виробничого асортименту.

Завдання 2. Проаналізувати показники асортименту товарів, що випускаються підприємством.

Завдання 3. Ознайомитися з напрямками розвитку асортименту, заходами для його вдосконалення.

Тема 6. Організація збуту продукції

Завдання 1. Проаналізувати зміст, порядок розробки та уточнення договорів на постачання товарів.

Завдання 2. Ознайомитися з основними покупцями.

Завдання 3. Ознайомитися з порядком постачання продукції та умовами транспортування.

Тема 7. Вивчення змісту, порядку розробки та уточнення договорів на постачання товарів

Завдання 1. Ознайомитися з порядком розробки договорів на постачання товарів.

Завдання 2. Ознайомитися з порядком уточнення та укладання договорів на постачання товарів.

Тема 8. Вивчення організації контролю якості

Завдання 1. Ознайомитися з лабораторією, відділом контролю якості на підприємстві.

Завдання 2. Аналіз нормативно-технічної документації на сировину й готову продукцію.

Завдання 3. Вивчення порядку проведення сертифікації та управління якістю на підприємстві.

Завдання 4. Участь у відборі зразків і контролі їх якості.

ФОРМИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

З метою контролю за проходженням виробничої практики студент веде щоденник (вносить короткий зміст щоденно виконаної роботи з відміткою про перевірку записів керівником практики від університету та підприємства). Окрім щоденних записів, у щоденнику можуть вміщуватись зауваження керівника щодо виконання окремих розділів програми практикантом. Графік проходження практики разом із студентом складає і затверджує керівник практики від університету (додаток А).

Щоденник подається керівнику практики від підприємства для перевірки. Перевірені керівником від підприємства щоденник підписуються та завіряються печаткою підприємства.

За результатами проходження практики на підприємстві, керівник практики від підприємства складає відгук, у якому дається оцінка роботи студента, визначаються отримані вміння та навички. Відгук підписується керівником практики від підприємства та завіряється печаткою підприємства.

ПОРЯДОК ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

Належним чином оформлений щоденник подається керівникові практики від університету. В разі отримання зауважень студент доопрацьовує щоденник і подає на повторне рецензування. Студент, який правильно оформив щоденник, допускається до захисту.

Матеріали про проходження виробничої практики, які подаються на захист повинні включати щоденник з рецензією керівника практики від лабораторії. Захист здійснюється перед комісією, затвердженою зав. кафедрою. До складу комісії входять керівник виробничої практики від кафедри та викладачі кафедри. Результати захисту заносяться до залікової книжки та відомості обліку успішності студентів.

Студенти, які не виконали програму виробничої практики або отримали негативну оцінку під час захисту, відрховуються з університету або повторного направляються на практику.

Підсумки виробничої практики обговорюються на засіданні кафедри ТБЕМС разом з відповідальними за виробничу практики працівниками вищого навчального закладу, з'ясовуються питання організації й ефективності проведення виробничої практики, відповідність баз виробничої практики вимогам освітньо-кваліфікаційної характеристики тощо.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ДЖФРЕЛ

1. Аппопій В. В. Організація торгівлі : підручник / В. В. Аппопій, І. П. Міщук ; за ред. В. В. Аппопія. – 3-тє вид. – Київ : Центр учб. л-ри, 2009. – 632 с.
2. Сирохман І. В. Товарознавство продовольчих товарів : підручник / Сирохман І. В., Задорожний І. М., Пономарьов П. Х. – Київ : Лібра, 2005. – 368 с.
3. Справочник по приёмке, хранению и реализации продовольственных товаров растительного происхождения / Л. Н. Борошило, В. П. Гильяева, В. Т. Колесников [и др.] ; под ред. В. Е. Мицыка. – Київ : Техника, 1991. – 215 с.
4. Справочник по приёмке, хранению и реализации продовольственных товаров животного происхождения / В. И. Власенко, Л. Н. Ворошило, Г. Н. Куличкин [и др.] ; под ред. В. Е. Мицыка. – Київ : Техника, 1990. – 271 с.
5. Теоретичні основи товарознавства : [навч. посіб. для студентів коопер. вищих навч. закладів] / Ю. Т. Жук, В. А. Жук, Н. К. Кисляк та ін. – Київ : НМЦ «Укоопосвіта», 2000. – 336 с.
6. Продовольчі товари (лабораторний практикум) : навч. посіб. / Н. В. Притульська, Г. Б. Рудавська, В. А. Колтунов та ін. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2007. – 505 с.
7. Стандарти на харчові продукти та непродовольчі товари.

ДОДАТКИ

Додаток А

Зразок оформлення графіка проходження виробничої практики

Затверджую

Керівник практики від підприємства

_____ (підпис)

«_____» _____ р.

Графік проходження виробничої практики

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

В

_____ (повна назва установи)

з «_____» _____ р. по «_____» _____ р.

Теми програми виробничої практики	Основні завдання	Кількість годин
Усього		

Практикант

_____ (підпис)

ПІБ

Керівник від університету

_____ (підпис)

ПІБ

Додаток Б

*Лист оцінювання програми виробничої
практики студента _____
спеціальності _____, групи _____*

Критерії оцінювання	Бал	
	керівник	комісія
<i>Зміст (до 50 балів)</i>		
Ознайомлення із загальною характеристикою підприємства (до 5 балів)		
Вивчення та аналіз технологічного процесу виробництва (до 10 балів)		
Аналіз асортименту готової продукції (до 10 балів)		
Організація збуту продукції (до 10 балів)		
Вивчення змісту, порядку розробки та уточнення договорів на постачання товарів (до 5 балів)		
Вивчення організації контролю якості (до 10 балів)		
<i>Оформлення та організація виконання (до 10 балів)</i>		
Відповідність чинним стандартам щодо оформлення щоденнику з виробничої практики загалом (зміст, структура) (до 10 балів)		
<i>Рецензія керівника від практики (до 15 балів)</i>		
Рецензія керівника від практики (до 15 балів)		
<i>Захист (до 25 балів)</i>		
Повнота та лаконічність висвітлення в доповіді ключових аспектів виробничої практики (до 15 балів)		
Аргументованість і повнота відповідей на додаткові питання (до 10 балів)		
Усього балів		
Оцінка за національною шкалою		
Оцінка за шкалою ЄКТС		
Підпис членів комісії		

Навчально-методичне видання

ГОРЯЧОВА Олена Олександрівна
БУРГУ Юрій Георгійович

ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА

ПРОГРАМА ТА МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Головна редакторка *М. П. Гречук*
Редагування *В. Л. Яременко*
Комп'ютерне верстання *О. С. Корніліч*

Формат 60x84/16. Ум. друк. арк. 0,4.
Зам. № 209/1966.

Видавець і виготовлювач
Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»,
к. 115, вул. Коваля, 3, м. Полтава, 36014 ☐(0532) 50-24-81

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції ДК № 3827 від 08.07.2010 р.